

ТИЖНЕВИЙ МОДУЛЬ
з інтегрованого курсу «Українська мова»
(3 клас)

© Ірина Старагіна, Аліна Ткаченко, Людмила Гуменюк, Оксана Волощенко, Ольга Романюк, 2019 – 2020

© НУШ-2 Авторський колектив під керівництвом Романа Шияна

№ з/п	Дата	Проблемне запитання/ Тема	Орієнтовні види діяльності	Ресурси/Джерела
<p>Тиждень 8 (21.10-25.10)</p> <p>Змістові лінії та пропонований зміст</p> <p>Взаємодіємо усно. Уявлення про ситуацію міжособистісного спілкування (умови, учасники, мета). Дискусія як зіставлення різних поглядів на проблему.</p> <p>Взаємодіємо письмово. Адресат, мета, ситуація. Особливості сучасного письма: письмо від руки та за допомогою клавіатури. Словники як довідкове джерело зі слововживання та правопису (тлумачний, орфографічний).</p> <p>Читаємо. Мета читання (розважитися, отримати інформацію, зрозуміти, переконатися тощо). Виразне читання. Слова автора та персонажів (порівняння, метафори тощо, без уведення термінів), пряме і переносне значення слів у художньому тексті. Проза, вірш та їх ознаки.</p> <p>Досліджуємо мовлення. Орфографічний словник як довідкове джерело щодо норм правопису. Чергування звуків (заміна наголошеного голосного звука ненаголошеним, глухого приголосного дзвінким, твердого приголосного м'яким або пом'якшеним), яке не впливає на зміну значення слова. Позначення звуків, що чергуються, на письмі. Орфограми, пов'язані з чергуванням звуків. Історичне чергування у формах слова та споріднених словах. Складні слова.</p> <p>Досліджуємо медіа. Мета і цільова аудиторія. Правдива і неправдива інформація. Візуальні медіа. Мультфільм.. Засоби масової інформації: телебачення. Види телевізійних програм (новинні, розважальні, ток-шоу, ігрові, спортивні, просвітницькі, дитячі).</p> <p>Театралізуємо. Діалог між персонажами.</p> <p>Примітка:</p> <ol style="list-style-type: none"> Завдання, спрямовані на формування та відпрацювання умінь та навичок (графічних, орфографічних, орфоепічних тощо), учитель може добирати додатково, враховуючи індивідуальні особливості учнів. У доборі тематики текстів враховується поточна тема інтегрованого курсу «Я досліджую світ» – МІЖ МИНУЛИМ І МАЙБУТНІМ (жовтень). 				
1.		Чи відрізняються сучасні колискові від тих, що співали дітям у минулому?	<p>Робота в парі: передбачення змісту тексту за опорними словами. Запис власних висловлювань. Перевірка сумнівних написань за орфографічним словником</p> <p>- Прочитайте слова, записані на дошці. <i>Дніпро, метро, сон, козак, шабэлька, похід, рибка.</i></p> <p>- Попрацюйте у парах, поміркуйте, про що може</p>	Хрестоматія 3-4 кл., Іван Малкович, «Понад Дніпро гуде метро», с.149-151

йтися у вірші, у якому трапляються такі слова. Складіть і запишіть із запропонованими словами 2-3 речення про зміст цього вірша. Поміркуйте, якою може бути назва такого вірша. У разі сумніву щодо написання якогось слова звертайтеся до орфографічного словника.

- Визначте, хто із вас розповість про ваші припущення щодо змісту вірша.

Важливо! Запропонуйте кільком парам (за бажанням) зачитати утворені речення, але не потрібно говорити, схожі вони чи ні на те, про що йдеться у творі.

Виразне читання/слухання вірша Івана Малковича «Понад Дніпро гуде метро».

Обговорення первинного сприйняття

- Порівняйте зміст прочитаного вірша із своїми припущеннями. Чи правдивими виявилися ваші припущення? Що справдилося?
- Що здивувало вас у вірші?
- Який сон наснився Дніпрові?
- До чого автор закликає у вірші? (*Варто звернути увагу на питання екології.*)
- До кого автор звертається у вірші?
- Що має на увазі автор під словами «ти – серденько хоробре». У якому значенні вжито цю фразу, у прямому чи переносному?
- Зверніть увагу на напис під назвою твору. Кому присвячено цей твір?
- Пригадайте, що таке колискова? Хто виконує колискові?

- Чи відрізняються сучасні колискові від тих, що співали дітям у минулому?

Вибіркове читання: пошук слів зі зменшувально-пестливим значенням. Запис слів у називному відмінку. Основа та закінчення. Взаємоперевірка

- Знайдіть у вірші слова зі зменшувально-пестливим значенням. (*Рибоньці, шабельками, плавничками, рибкам, коник, зайчика, лисичку, серденько, спатоньки.*)

- Поміркуйте, чому в текстах колискових використовуються слова зі зменшувально-пестливим значенням.

- Яке з цих слів називає дію? Від якого слова воно утворилося? (*Спатоньки - спати.*)

- Що називає решта слів зі зменшувально-пестливим значенням? (*Назва предметів.*)

- Випишіть з вірша Івана Малковича «Понад Дніпро гуде метро» слова-назви предметів зі зменшувально-пестливим значенням так, щоб вони пов'язувалися зі словом Є: є рибонька. Слова записуйте у стовпчик. Запам'ятайте: відмінок, у якому форма слова пов'язується зі словом Є має назву НАЗИВНИЙ. Також слово у формі називного відмінка використовується, коли треба дати відповідь на питання: *хто це?* або *що це?*

Є рибонька.

Є шабельки.

Є плавнички.

Є рибки.

		<p><i>Є коник.</i> <i>Є зайчик.</i> <i>Є лисичка.</i> <i>Є серденько.</i></p> <ul style="list-style-type: none">- Визначте в записаних словах основу та закінчення.- Знайдіть та підкресліть рисою букви Е та И, коли вони позначають звуки [е] та [и] в слабкій позиції (тобто можна вимовити по-різному і це не змінить значення слова), тобто підкресліть орфограми слабкої позиції.- Обмінюйтеся зошитами та перевірте роботу одне в одного. Обговоріть результати перевірки. <p>Важливо! Учитель звертає увагу учнів на те, що в закінченнях слів-назв предметів ненаголошені звуки [е] та [и] завжди позначаються по слуху.</p> <p>Д/з. Розпитайте своїх рідних про те, які колискові співали/читали їм у дитинстві, а які читали/співали вам. За можливості зробіть аудіозапис виконання колискової вашими рідними та підготуйтеся до презентації колискової у класі.</p>	
--	--	---	--

2.		<p>Як слова, використані автором, дозволяють дізнатися, про які часи розповідається у тексті?</p>	<p>Презентація почутої від рідних коліскової у класі</p> <p>Робота в групах: створення Т-схеми за темою «Метро» (Додаток 1)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Як ви гадаєте, про події минулого чи про сучасність розповідається у вірші Івана Малковича «Понад Дніпро гуде метро»? Що на це вказує? (<i>Розповідається про сучасність або недалеко минуле, бо тільки 6 листопада 1960 року почав діяти Київський метрополітен.</i>) - Поміркуйте, яким транспортом користувалися люди, щоб дістатися з лівого берега Дніпра на правий тоді, коли у Києві не було метро. - Послухайте уривок з твору <ul style="list-style-type: none"> <i>Понад Дніпро гуде метро,</i> <i>і рибоньці не спиться.</i> <i>І журиється старий Дніпро,</i> <i>і сон Дніпрові сниться...</i> - Як ви гадаєте, чому «рибоньці не спиться»? Чи може їй заважати метро? - Спробуйте утворити різні форми слова метро, використовуючи допоміжні слова Є, НЕМАЄ, РАДИЙ, БАЧУ, ЗАДОВОЛЕНИЙ, МІСТИТЬСЯ НА. Що ви помітили? <p>Важливо! Учитель звертає увагу учнів на те, що є слова, які не змінюються і мають лише одну форму.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Об'єднайтеся в групи, обговоріть, які переваги та недоліки метро. Після обговорення заповніть 	<p>Хрестоматія 3-4 кл., Іван Малкович, «Понад Дніпро гуде метро», с.149-151</p>
----	--	---	---	--

Т-схему за темою «Метро».

- В одній половині схеми запишіть усі переваги метро, у другій – недоліки.

***Важливо!** Запропонуйте дітям, вибрати в групі «секретаря», який/яка записуватиме переваги і недоліки в таблицю і «доповідача», який/яка представить результати обговорення. Після закінчення роботи, запропонуйте першій групі зачитати написане, а другій-третьій – зачитати ті переваги і недоліки, яких не зачитували попередні групи.*

Робота в парі: запис спільнокореневих слів

- Домовтеся, хто в парі відповідатиме за слова-назви істот, а хто – за слова-назви неістот.

- Прочитайте слова, з якими ви працювали на минулому уроці, та розподіліть їх у дві групи: назви істот та неістот. Кожний запишіть у зошит свої слова, поруч запишіть слова, від яких вони утворені у називному відмінку. Визначте корінь.

Є рибонька – є риба.

Є шабельки – є шабля.

Є плавнички – є плавник.

Є рибки – є риба.

Є коник – є кінь.

Є серденько – є серце.

- (Під час перевірки.) Яке історичне чергування трапилося в корені слів *шабельки, коник*?

			<p>Важливо! Учитель звертає увагу на пари слів <i>шабельки – шабля</i>. У корені слів <i>шабельки – шабля</i> відбулося історичне чергування [e]//[Ø], а в корені слів <i>коник – кінь</i> відбулося історичне чергування [o]//[i].</p> <p>Робота в парі: рольова гра «Репетиція читання колискової» (Додаток 2)</p> <p>- Уявіть, що вам довелося заколисувати молодшого братика чи сестричку. Як би ви це робили?</p> <p>-Повправляйтеся у виразному читанні колискової «Понад Дніпро гуде метро».</p> <p>- Домовтеся в парі, хто буде читачем, а хто слухачем. Спочатку читач прочитає колискову, а слухач, уважно слухаючи, має оцінити роботу читача за цими критеріями, зафарбувавши будь-яким кольором відповідне слово на бланку (швидко або повільно, голосно або тихо тощо). Потім міняєтеся ролями.</p> <p>Важливо!Перед читанням колісанок уголос слід звернути увагу на те, яким тоном (спокійним чи радісним), з якою силою голосу (голосно чи тихо) слід читати коліскові й чому.</p>	
3.		Тест № 1		
4.		Чи є щось спільне між літописцем минулих часів та сучасним та	<p>Робота з ілюстрацією до вірша. Лексичне значення слова. Уявлення про складні слова</p> <p>- Розгляньте ілюстрацію до колискової на с.151. Які пам'ятки культури зображено на малюнку?</p>	<p>Хрестоматія 3-4 кл., с. 151</p> <p>Додатково: літописець https://uk.wikipedia.org/wiki/%D</p>

	<p>блогером?</p>	<p><i>(Києво-Печерська лавра, Андріївська Церква, Володимирський собор).</i></p> <p>- А чи знаєте ви, чому Києво-Печерська лавра називається саме так? Що ще ви знаєте про цю святиню?</p> <p>- Чи знаєте ви, що таке літопис? <i>(Літопис – історико-літературний твір у Русі, пізніше в Україні, в якому оповідь велася за роками. Розповідь часто починалася словами У літо... (у значенні рік) звідси назва.)</i></p> <p>- Як ви гадаєте з яких двох слів утворилося слово «літопис»? («літо» (у значенні «рік», «писати»). Скільки коренів у цьому слові?</p> <p>Важливо! Учитель/ка звертає увагу учнів на те, що слова з двома коренями називаються складними.</p> <p>- А кого називають літописцем? <i>(Літописець — це той, хто писав літопис. Особа, що володіла грамотою і послідовно описувала певні події.)</i></p> <p>- Як ви думаєте, чи пишуть літописці літописи у наш час?</p> <p>- А кого називають блогерами? <i>(Блогерами називають людей, які ведуть Блог. Блог (англ. blog, від weblog – «мережевий журнал чи щоденник подій») – це веб-сайт, головний зміст якого – записи, зображення чи мультимедіа, що регулярно додаються. Для блогів характерні короткі записи тимчасової значущості).</i></p> <p>Перегляд та обговорення мультфільму</p>	<p>0%9B%D1%96%D1%82%D0%BE%D0%BF%D0%B8%D1%81%D0%B5%D1%86%D1%8C</p> <p>лавра</p> <p>https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9B%D0%B0%D0%B2%D1%80%D0%B0</p> <p>Києво-Печерська лавра</p> <p>https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D0%B8%D1%94%D0%B2%D0%BE-%D0%9F%D0%B5%D1%87%D0%B5%D1%80%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0_%D0%BB%D0%B0%D0%B2%D1%80%D0%B0</p>
--	------------------	--	--

		<p>- Перегляньте мультфільм. Якщо під час перегляду траплятимуться невідомі слова, запишіть їх.</p> <p>- (Після перегляду.) - Про що розповідається у мультфільмі?</p> <p>- Які невідомі слова вам трапилися?</p> <p>- Чи можна, на вашу думку Вікіпедію назвати літописом? Чому?</p> <p>- Як ви думаєте, у мультфільмі подано правдиву інформацію чи вигадку? Як це перевірити? <i>(Прочитати в енциклопедії, історичному довіднику тощо).</i></p> <p>- Чи є щось спільне між літописцем і блогером? Що саме? Чим відрізняється їхня робота?</p> <p>- Хто колись міг стати літописцем? А хто може стати блогером?</p> <p>- А ще блогери часто замість справжнього імені використовують псевдонім. Як ви думаєте, для чого вони це роблять?</p> <p>- Ви теж можете придумати собі псевдонім. <i>(Псевдонім – ім'я, використовуване людиною замість справжнього (даного при народженні, зафіксованого в документах) у тій або іншій публічній діяльності).</i></p> <p>Робота в групах: задум відеоролика про свій населений пункт</p> <p>- Попрацюйте в групах. Уявіть, що ви ведете блог, і вам потрібно у коротенькому відео (2 – 3 хв.) розповісти щось цікаве про свій населений пункт одноліткам з іншого міста/села.</p>	<p>КІТ-БЛОГЕР У ЛАВРІ. 10 серія «Книга-мандрівка. Україна». https://www.youtube.com/watch?v=PMmWgTzECeo</p>
--	--	--	---

		<p>- Обговоріть у групі, що б ви хотіли розказати у такому відео.</p> <p>- Продумайте текст (5 – 7 речень) для майбутнього відеоролика. У разі сумніву щодо написання якогось слова звертайтеся до орфографічного словника.</p> <p>Д.з. Розпитайте рідних, які цікаві факти про ваше місто/село їм відомі. За потреби внесіть правки в ідею відеоролика та попросіть дорослих допомогти вам зняти ваше відео (2 -3 хв.) .</p> <p>- Підготуйтеся до презентації власного відео у класі.</p> <p><i>(По можливості можна запропонувати дітям завантажити відео на Google диск за посиланням:https://drive.google.com/open?id=1KwaOPv3kL71bldOc_wB1DIUDXqpy2n1l</i></p> <p><i>Відео потрібно завантажити у відповідну папку з назвою області і підписати, наприклад: Київ – Лисенко Ірина, Харків – Гончар Андрій. Таким чином, діти з різних куточків України зможуть віртуально «помандрувати» та дізнатися більше про країну.)</i></p>	
--	--	---	--

5.		Як вмирають та народжуються слова?	<p>Презентація відео про населений пункт Запропонуйте кільком учням показати відео</p> <ul style="list-style-type: none"> - Що із переглянутих роликів вас зацікавило? А що здивувало? - Розкажіть, звідки ви брали інформацію про своє місто/село. - Хто вам допомагав виконати завдання? - Які труднощі виникали у вас під час роботи? <p>Що робити було найлегше?</p> <p>Виразне читання/слухання вірша Грицька Бойка «Про перо і чорнило» (Додаток 3).</p> <ul style="list-style-type: none"> - Про що розповідається у вірші? - Про які двійки згадується у вірші? - Чому поет говорить, що «помилки зачервоніли»? - Що ви можете сказати про учасників діалогу? Між ким може відбуватися розмова? - На які канцелярські приладдя жаліється один з персонажів? - Чи користуєтеся ви такими засобами? Чому? Що їх замінило? (<i>На заміну пера і чорнила з'явилася кулькова ручка.</i>) - Поміркуйте, що хоче сказати автор цими словами: <i>«Хто правопис твердо зна, Той і пише вміло І ніколи не пеня На перо й чорнило!»</i> <p>Важливо! Дуже часто буває так, що деякі предмети зникають з ужитку через те, що</p>	
----	--	------------------------------------	---	--

з'являються нові, більш зручні у використанні, наприклад, калькулятор замінив рахівницю. Часто так буває і зі словами. Іноді слова витісняються іншими, які мають з ними однакове значення. Наприклад, колись давно вживали слово «ректи», але з часом його замінили словом «говорити». Слова можуть перестати вживати через зникнення предмета, який вони називають. Натомість народжуються і нові слова, наприклад, зараз частіше вживають слово «смартфон» замість «телефон», «комунікувати» замість «спілкуватися». Цікавий факт – кожне слово, яке існує в будь-якій мові, колись було новим.

Робота в групі: робота з лексичним значенням слова(неологізми і застарілі слова, без введення термінів)

- Прочитайте слова, спишіть їх, розподіляючи у три колонки: 1) слова, які, на вашу думку, виходять із ужитку; 2) слова, які, на вашу думку, з'явилися в мовленні нещодавно; 3) не можемо визначитися. За потреби користуйтеся тлумачним словником.

Блогер, булава, лакей, спам, гіроборд, чат, соцмережа, срібняк, плахта, грамофон, андроїд, дрон.

- Знайдіть та підкресліть рисою букви Е та И, коли вони позначають звуки [е] та [и] в слабкій позиції (тобто можна вимовити по-різному і це не змінить значення слова), тобто підкресліть орфограми слабкої позиції.

			<p>- Які з цих слів ви ніколи не використовували у мовленні? А які використовуєте?</p> <p>Важливо! Учитель говорить учням про те, що усі слова, які вони записали в другу колонку є новими на сьогоднішній час, але вони з часом можуть вийти з ужитку, якщо зникнуть об'єкти, які вони називають.</p> <p>Робота в групі: рольова гра «Запис телевізійної програми»</p> <p>- Уявіть, що ви берете участь у просвітницькій телевізійній програмі для дітей про історію слів, де читаєте вірш Грицька Бойка «Про перо і чорнила».</p> <p>- Домовтеся в групі, хто з вас буде виконавцями (двоє), а хто буде ведучим, хто – режисером. Проведіть репетицію перед записом програми.</p>	
--	--	--	---	--

Метро

переваги	недоліки

Репетиція

швидко	повільно
голосно	тихо
емоційно	неемоційно
робив/робила паузи	не звертав/звертала уваги на розділові знаки

Репетиція

швидко	повільно
голосно	тихо
емоційно	неемоційно
робив/робила паузи	не звертав/звертала уваги на розділові знаки

Репетиція

швидко	повільно
голосно	тихо
емоційно	неемоційно
робив/робила паузи	не звертав/звертала уваги на розділові знаки

Репетиція

швидко	повільно
голосно	тихо
емоційно	неемоційно
робив/робила паузи	не звертав/звертала уваги на розділові знаки

Додаток 3

ПРО ПЕРО І ЧОРНИЛО

- Що це в тебе знов-таки
Двійки в зошит сіли?
У диктантах помилки
Знов зачервоніли?
- І чого б я приставав?
Бачиш, яке діло –
Я перо погане мав
І рідке чорнило...
- Ти вже краще помовчи!
Не мели смішного!..
Запиши собі й завчи
Віршика такого:

«Хто правопис твердо зна,
Той і пише вміло
І ніколи не пеня
На перо й чорнило!»

Грицько Бойко

«Медійна програма в Україні» фінансується Агентством США з міжнародного розвитку (USAID) і виконується міжнародною організацією Internews.

Виготовлення цього тижневого кейсу стало можливим завдяки підтримці американського народу, що була надана через проект USAID «Медійна програма в Україні», який виконується міжнародною організацією Internews. Зміст матеріалів є виключно відповідальністю авторської групи та необов'язково відображає точку зору USAID, уряду США та Internews.